

Positiv atferdsstøtte eller PAS som vi kaller det i Norge er ikke en metode, men et multikomponent rammeverk som ble utviklet for å forstå, forebygge og redusere utfordrende atferd hos mennesker med nedsatt funksjonsevne. PAS representerer en helhetlig og positiv tenkning, i tråd med normative føringer, og er således en kontinuerlig prosess med bruk av systemiske, pedagogiske, miljømessige og miljøterapeutiske strategier som fokuserer på meningsfulle og varige livsforbedringer som tilpasses den enkelte. Målet er å redusere atferd som utfordrer gjennom å styrke omgivelser som fremmer positiv atferd, redusere betingelser som opprettholder utfordrende atferd og lære personen nye ferdigheter. PAS bygger på anvendt atferdsanalyse og andre evidensbaserte metoder, og verdier som normalisering, menneskerettigheter og selvbestemmelse. Dette for å kunne gi en person med utfordrende atferd effektiv og personsentrert støtte. PAS søker å optimalisere livskvaliteten både til personen og de menneskene som støtter han eller henne og å produsere endringer over tid. Utgangspunktet er at personen ikke er vanskelig, men at personen har det vanskelig og lever i urimelige omgivelser.

Dette første temanummeret er viet temaet positive og støttende relasjoner mellom barn og støttepersoner. Professor Nick Gore med flere ved Tizard Centre University of Kent starter med å fortelle om hvordan PAS oppstod som bevegelse, hva det er, rekkevidden og at det i 2018 blir ansett som den beste praksis for å støtte mennesker med nedsatt funksjonsevne og som har utfordrende atferd. Spesialpedagog Anna Marie Nilssen er opptatt av viktigheten av å skape gode miljøer for alle barn og trekker frem læringspyramiden for å vise at det forebyggende arbeidet er en kontinuerlig prosess hvor det gis støtte og hjelp på ulike nivåer. Da vil bare noen svært få stå igjen med atferd som utfordrer. Lene Sæther og Gerd-Kathrine Hinderaker er også opptatt av den økende evidens rundt å adoptere læringspyramiden som fokuserer på å gi god støtte og fremme sosial og emosjonell kompetanse hos alle barn i forebygging av utfordrende atferd. Mulighetene ligger i å endre de voksnes atferd og den praksis som foregår i barnehager og skoler, heller enn å plukke ut og «reparere» de som faller utenfor.

Øyvind Hatleskog undrer seg over at det på alle arenaer foregår trening i fysisk intervensjon (TMA, TAM osv.), men at det likevel finnes så lite forskning som viser at dette har nytte eller effekt for personen som blir utsatt. Er det sosialt valid dersom målet er at omsorgsyterne skal ha det bra, men at den som utsettes ikke får det bedre?

VID vitenskapelige høgskole i Sandnes startet i 2017 en videreutdanning i forebygging og håndtering av utfordrende atferd hos personer med psykisk utviklingshemming. Den metodiske tilnærmingen i videreutdanningen henter inspirasjon fra den faglige tradisjonen positiv atferdsstøtte. Vi har snakket med Oda og Håkon som begge har fullført denne videreutdanningen for å høre deres erfaringer og håper at du også inspireres til å søke på nytt opptak (frist 01.11).

*Ulf Berge, gjesteredaktør
Høgskolelektor, VID vitenskapelige høgskole.
E-post: ulf.berge@vid.no*

